

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce **Mgr. F. Š.**, proti žalované **Vězeňské službě České republiky**, se sídlem Praha 4, Soudní 1672/1a, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 17. 8. 2018, č. j. 62 A 121/2018 – 7,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalobce se žalobou podanou Krajskému soudu v Brně domáhal zrušení rozhodnutí Vězeňské služby České republiky, Vazební věznice a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Brno, ze dne 6. 8. 2018, č. j. VS – 2691-14/ČJ-2018-803001, a přiznání nemajetkové újmy podle § 10 odst. 2 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů. Napadeným rozhodnutím žalovaná zčásti odložila žalobcovu žádost o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), pro nezaplacení úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací. Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 17. 8. 2018, č. j. 62 A 121/2018 – 7 (dále jen „napadené usnesení“), byla žaloba postoupena Městskému soudu v Praze.

[2] V napadeném usnesení dospěl krajský soud k závěru, že správním orgánem, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni, podle jehož sídla se určuje místně příslušný soud ve smyslu § 7 odst. 2 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s."), je Vězeňská služba České republiky, jejíž sídlo je v Praze; místně příslušným soudem k posouzení žalobcovy žaloby je tudíž Městský soud v Praze.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel") napadá uvedené usnesení krajského soudu kasační stížností. Konkrétně namítá, že: *„[p]odle ustanovení § 39 s. ř. s. lze samostatné žaloby, které spolu skutkově souvisejí, spojit do společného projednání, a to z důvodu vhodnosti. Meritem žalobních petitů je přímá diskriminace žalobce v úředních úkonech žalované a právo na soudní ochranu, nikoliv bagatelizace postavení žalobce v postavení osoby se zdravotním postižením."* Stěžovatel současně požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[4] Žalovaná ve svém obsáhlém vyjádření navrhuje zamítnutí kasační stížnosti i žádostí o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, a to s ohledem na množství sporů stěžovatele týkajících se poskytování informací, jež nemají vztah k podstatným okolnostem jeho životní sféry (zde poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 – 66); poukazuje též na vysokoškolské právnické vzdělání stěžovatele (působil jako advokát a dle tvrzení stěžovatele i jako vysokoškolský pedagog přednášející právo). V dalším se žalovaná věnovala pojednání o *„[p]oskytování informací v podmínkách Vězeňské služby České republiky"*.

[5] Nejvyšší správní soud na úvod poznamenává, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19; všechna citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). Napadené usnesení nepochybně právě takovým procesním rozhodnutím je, zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost tudíž kasační soud nepožadoval.

[6] Z citovaného usnesení rozšířeného senátu současně plyne, že ač je povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právnického vzdělání advokátem obecně jednou ze základních podmínek řízení o kasační stížnosti, ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. se neuplatní v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Takovým typem rozhodnutí je i nyní napadené usnesení, jak je již výše uvedeno. V projednávané věci tak ani podmínka povinného zastoupení stěžovatele advokátem nemusí být splněna. Nadto je v případě stěžovatele nutno konstatovat, že jde o osobu s vysokoškolským právnickým vzděláním, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie, jelikož dříve působil jako advokát, což bylo ověřeno z webových stránek České advokátní komory.

[7] Nejvyšší správní soud proto přezkoumal napadené usnesení v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Nejvyšší správní soud předesílá, že kasační stížnost je veskrze obecná a stěžovatel ve své podstatě konkrétně nevymezuje, jakých pochybení v postupu či závěrech se měl krajský soud dopustit; jím vznesená výtka se vztahuje k aplikaci ustanovení § 39 s. ř. s. o spojení věcí ke společnému projednání (viz shora bod [3]). V nyní posuzovaném případě se však o takový postup krajského soudu nejedná (viz shora bod [1] *in fine*).

[10] S ohledem na formulaci kasační námitky lze jen usuzovat, že stěžovatel nesouhlasí s postoupením věci jinému soudu, neboť má za to, že by měla být spojena s jinou věcí vedenou u Krajského soudu v Brně, který by obě věci projednal. Nejvyšší správní soud proto pouze v obecné rovině posoudil, zda byly splněny zákonem stanovené podmínky pro postoupení věci Městskému soudu v Praze.

[11] Podle § 7 odst. 2 s. ř. s. *nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Má-li tento správní orgán sídlo mimo obvod své působnosti, platí, že má sídlo v obvodu své působnosti.*

[12] Stěžejní v právě posuzované věci je tedy určit správní orgán, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni.

[13] Nejvyšší správní soud se již mnohokrát zabýval otázkou určení místní příslušnosti správních soudů podle sídla správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Z dosavadní judikatury vyplývá, že pro posouzení této otázky neexistuje všeobecně platné pravidlo, ale vždy je třeba vycházet z konkrétní právní úpravy působnosti a funkční příslušnosti při určení, kterému správnímu orgánu svěřil v dané oblasti právní předpis rozhodovací pravomoc.

[14] Například v usnesení rozšířeného senátu ze dne 5. 5. 2015, č. j. Nad 288/2014 - 58, kasační soud vyslovil, že „*bylo-li prvostupňové rozhodnutí vydáno v rámci určité větší instituce, je pro určení místní příslušnosti krajského soudu ve správním soudnictví nutno v konkrétním případě posoudit, o kterou ze dvou následujících alternativ se jedná. První možností je, že v rámci této instituce existují samostatné správní orgány v kompetenčním smyslu, které mají (územní) obvody své působnosti vymezen úžeji, než je rámec fungování dané instituce jako celku. Pak se místní příslušnost krajských soudů ve správním soudnictví řídí podle sídel těchto správních orgánů v kompetenčním smyslu. Druhou alternativou je, že ačkoli se rozhodování v rámci dané instituce odehrává či může odehrávat na různých místech (míněno z hledisek geografických), je tato instituce i tak jen jedním správním orgánem v kompetenčním smyslu. Pak je její rozhodování, ať již se odehrává kdekoli, pro účely určení místní příslušnosti přičitatelné pouze jednomu místu, a sice jejímu sídlu. V tomto případě pak bude k řízení ve správním soudnictví příslušný ve všech věcech, v nichž daná instituce rozhodovala jako správní orgán prvního stupně, jediný krajský soud, a sice podle místa jejího sídla.*“

[15] Vždy je třeba vycházet ze základního pravidla, že za *„správní orgán“* lze považovat orgán moci výkonné, orgán územního samosprávního celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobu nebo jiný orgán, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Organizační složka správního orgánu může být správním orgánem rozhodujícím v prvním stupni pouze tehdy, svěřuje-li jí právní předpis určité samostatné rozhodovací pravomoci (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2008, č. j. 3 Ans 8/2008 - 84).

[16] Pokud však zákon nevymezuje organizačním složkám správního orgánu s celostátní působností (vnitřním organizačním jednotkám) samostatnou rozhodovací pravomoc, nemohou takové organizační jednotky získat postavení správního orgánu rozhodujícího v prvním stupni podle § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Místní příslušnost soudu podle § 7 odst. 2 s. ř. s. se v takových případech bude řídit sídlem správního orgánu s celostátní působností, nikoli sídlem jeho vnitřní organizační jednotky (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 Ads 15/2011 - 143, nebo usnesení tohoto soudu ze dne 28. 11. 2012, č. j. Nad 81/2012 - 71).

[17] O odložení stěžovatelovy žádosti pro nezaplacení úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací rozhodl v zastoupení ředitele Vazební věznice a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Brno vrchní rada plk. Mgr. Alexandr Kisling. S ohledem na výše uvedené však lze dovodit, že v právě posuzovaném případě se stěžovatel domáhal poskytnutí informací po Vězeňské službě České republiky, jakožto povinném subjektu ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím.

[18] Věznicím (respektive jejich ředitelům), které jsou ve smyslu § 1 odst. 4 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky, ve znění pozdějších předpisů, organizačními jednotkami Vězeňské služby, jakožto orgánu státní správy s celostátní působností, totiž žádný zákon nevymezuje v oblasti poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím samostatnou rozhodovací pravomoc. Nemají tedy v této oblasti postavení správního orgánu ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a nelze je tudíž pro účely určení místně příslušného soudu podle § 7 odst. 2 s. ř. s. považovat za správní orgán, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni.

[19] Na základě výše popsaných úvah dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že za správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni podle § 7 odst. 2 věta první s. ř. s., nelze v nynější věci považovat *Vazební věznici a ústav pro výkon zabezpečovací detence Brno*, ale *Vězeňskou službu České republiky* se sídlem Praha 4, Soudní 1672/1a. K projednání stěžovatelovy žaloby je proto podle přílohy č. 2 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, místně příslušným Městský soud v Praze, neboť v obvodu tohoto soudu se nachází sídlo prvostupňového správního orgánu. Krajský soud tedy nepochybil, postoupil-li tomuto soudu napadaným usnesením stěžovatelovu žalobu k projednání a rozhodnutí. Ke stejnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud například i v případě kasační stížnosti stěžovatele v prakticky totožné věci, vedené pod sp. zn. 4 As 269/2018 (srov. rozsudek ze dne 26. 9. 2018, č. j. 4 As 269/2018 – 15).

[20] Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[21] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého *nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.* Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka - žalovanou, v jejím případě nebylo prokázáno, že by jí v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady (přesahující rámec běžné úřední činnosti) vznikly. Nejvyšší správní soud proto v jejím případě rozhodl tak, že se jí náhrada nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. prosince 2018

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu